حەسەن جاف

بارانە ووشە

کۆی نووسینەکان

بەرگی یەکەم

نووسینە ئەدەبیەکان

هەولێر ٢٠١٠

ح
٤٧

زنجیرە ٢٠٥٦٦
ژمارەی پۆلێن /
ڕۆژی ٢٦ / ٥ / ٢٠١١

بارانە وشە

حەسەن جاف

چاپی یەکەم

هەولێر ــــــــــ ٢٠١٠

وەزارەتی ڕۆشنبیری و لاوان
بەڕێوەبەرایەتی گشتی ڕۆژنامەنووسی و چاپ و بڵاوکردنەوە
بەڕێوەبەرایەتی بڵاوکردنەوەی هەولێر

ناوی کتێب: بارانە وشە (وتاری ئەدەبی)

نووسینی: حەسەن جاف

پیتچنین: عەبدولڕەحمان میران

نەخشەسازی و دەرهێنانی هونەری: سەید ئارام

هەڵەچنی و ڕێکخستنەوەی بابەتەکان: ڕۆژگار جەعفەر

کۆمپیوتەر: یەکێتی نووسەرانی کورد - لقی هەولێر

بەرگ: نووسەر

چاپ: چاپی یەکەم

چاپخانەی ڕۆشنبیری

لەبەڕێوەبەرایەتی گشتی کتێبخانە گشتییەکان ژمارەی سپاردنی ژمارە (٢٢٩١)ی ساڵی ٢٠١٠ی پێدراوە

* مافی چاپکردنی پارێزراوە بۆ وەزارەتی رۆشنبیری و لاوان و خاوەن کتێبەکە

* ئەم کتێبەو کتێبەکانی وەزارەتی رۆشنبیری و لاوان لەسەر ئەم سایتە بخوێنەوە
www.kurdchap.com

پێشکەشە بەو

خامەبەدەستانەی سەربەرزانە و مەردانە بۆ هیچ

- هەڕەشە و چاوسوورکردنەوەیەك
- پلەو پایە و فەرمان و پاداشێك
- پارەو سامانێك

شەرەف و کەرامەتی خۆیان و خامەکەیان نەدۆڕاند نەسەریان شۆڕ کرد، نە چۆکیان دادا، نە هەڵوێستی مەردانەو کوردانەی خۆشیان گۆڕی.

پێشەکی

کۆکردنەوەی ئەم وتارانەی بە درێژایی تەمەنی ئەدەبی و رۆژنامەنووسیم نووسیومن، بۆ ئەوەیە ببن بە پەند و وانەیەك بۆ هەموو ئەو کەسانەی نووسین لە لایان پەیامە و سەنگەری بەرەنگاربوونەوەی خیانەت و میللەت و نیشتمان فرۆشییە.

بۆ هەموو ئەو کەسانەیە کە بۆ هیچ پلەو پایە و سامان و دەسەلآت و هەرەشەیەك سەنگەری نەتەوەی خۆیان و ماف رەوای ئەو نەتەوەیە لە ئازادی و یەکگرتنەوەدا، چۆڵ ناکەن.

من دەزانم و بڕوام بەوە هەیە کە نووسین دەمێنیٚ و دەبیٚ بە موڵکی نەوەکانی دواڕۆژ و لاپەڕەکانی مێژوو دەنەخشێنیٚ.

بۆیە و لەبەر ئەم هۆیانە نووسینەکانی خۆم لە سێ بەرگدا کۆدەکەمەوە، بەرگی یەکەمی ئەمەی بەردەستتانە کە بریتیە لە نووسینە ئەدەبیەکان، بەرگی دووەمیش بریتی دەبیٚ لە نووسینە سیاسیەکان، سێیەمیش نووسینە عەرەبیەکانە... هەر چەندە دەبیٚ ئەوەش بڵێم کە بەشێك لە نووسینەکانم فەوتاون، بە تایبەتی عەرەبیەکان، چونکە من سەرەتا بە عەرەبی نووسین دەستم پێکرد و لە رۆژنامەی (صوت العرب) ساڵی ١٩٦٤ و هەرلەوێش گۆشەیەکم هەبوو بە ناوی – کلمات عابرە–. بەلآم ئەوەندەی لێرەدایە ئەوەیە کە بەردەستم کەوتوون و لەوانەشە لە دواڕۆژدا هی دیکە بدۆزمەوە و بیخەمە چاپەکانی دیکەوە، ئەگەر تەمەن بوار بدا...

دەبیٚ ئەوەش بڵێم کە ئەم نووسینانە سەرئێشە و دوژمنایەتی زۆریشیان بۆ دروست کردم تا کار گەیشتە نانبڕین و لە فەرمان و پلەی خۆم تا خواری خوارەوە دابگیرێم..

ئەوەندە هەیە من هیچ کاتێ لە پێناو گوتن و نووسینی راستی و راستگۆیە، گوێم بە هیچ نەداوە و حیسابم بۆ هیچ شتێ نەکردووە، جگە لە ویژدانی خۆم... هەر بۆیە زۆر سەربەرزم و زۆرتریش شانازی بە هەموو وشەیەکەوە دەکەم کە نووسیومن یان ئەوەندەی تەمەن بوار بدا دەینووسم و لە هیچ شتێکیش پەشیمان نیم، بەڵکو زۆر شانازی بە خۆم و نووسینەکان و هەڵوێستی خۆمەوە دەکەم، هەر لێرەشەوە (تحدی)ی هەموو ئەوانە دەکەم کە ئیش و کار و خولیایان دژایەتی من بووە و هەر بەردەوامیشن، (تحدی)یان دەکەم لە مێژوو و نووسین و ژیانی مندا پەڵەیەك ئەگەر بەقد سەرە دەرزییەکیش بێ بدۆزنەوە، با بیخەنە سەر کاغەز، بەڵام بە بەڵگەوە..!

ئیتر سەربەرزی بۆ هەموو ئەو خاوەن هەڵوێستە مەردانەی شەرەف و کەرامەتی خۆیان و خامەکانیان نادۆڕێن و هەر ئەوانیش و نووسینی ئەوان دەمێنێتەوە و گرەوی مێژوو دەبەنەوە..!

حەسەن جاف

بەشی یەکەم

گۆشـــــەکان

کتێبی ئەمجارە

ئەم گۆشەیە کە لەمەودوا دەکەوێتە بەر دیدەی خوێنەران، بە هیچ جۆرێ نابێ حیسابی گۆشەییێکی رەخنەیی لەگەڵدا بکرێ، ئەگەر هەوڵی ئەوەش بداو بیەوێ لە تێڕوانینێکی رەخنەییەوە کتێبێك بخاتەڕوو.

بیرکردنەوەم لەم گۆشەیە ئەگەڕێتەوە بۆ چەن هۆییێك کە بەلای منەوە خەریکە ببنە نەخۆشیەکی کوشندەی ئەدەبی کوردی، یەکێك لەو هۆیانەو لە سەرووی هەمووشیانەوە پشت گوێ خستن‌و لا لێنەکردنەوەی هەموو ئەو کتێب‌و چاپکراوانەی پەیتا پەیتا دەکەنەوە بازاڕو بەردەستی. خوێندەواران من ناڵێم گشت ئەو کتێبانە شایانی ئەوەن لە سەریان بنووسرێ، یا نرخێکی ئەدەبیی باشیان هەیە، بەلام بە هیچ جۆرێ ناتوانین هەر هەموویان بخەینە خانەی لە بیرچوونەوەو ئاوڕ لێ نەدانەوە.

کەواتە دەبێ ئێمە هەوڵ بدەین _ لە مەودواش وا دەکەین _ هیچ نەبێ، ئەو کتێبانە، بخەینەوە بیر خوێنەران.

هۆییێکی دیکەش ئەوەیە کە هەندێ لەو کتێبانەش کە لە سەریان دەنووسرێ‌و دەهێنرێنە پێشەوە، هیچیان لەوانی دیکە زیاتر نیە ئەگەر کەمتر نەبێ، ئەمە جگە لەوەی گەلێکیان لەرووی دۆستایەتی‌و برادەریەوە دەکرێن بێ گوێ دانە هیچ بەرنامەو پێودانگێکی رەخنەیی، یان لەرووی رکەبەرایەتی‌و ناحەزیەوە دەنووسرێن‌و نووسەرەکە بە ((عەقڵی)) خۆی وای بۆ دەچێ گوایا بەو سەرو پۆتەلاك شکاندنە دەتوانێ لە نرخی ئەو بەرهەمە کەم بکاتەوە.

کەواتــە ئــەم گۆشــەیە _ ئەگــەر بــۆی بلــوێ بــەردەوام بێــت _ نایــەوێت خــۆی لەقەرەی ئەو دەردانە بدات، نەپیاهەڵدانو نەداشکاندن.

بــەڵکو هەوڵــدەدا، دڵــسۆزانە، ئــەو کتێبانــە بخاتــەڕوو ناوەڕۆکــەکانیان دەس نیــشان بکــاتو ئــەوجا هەنــدێ بــیروڕاش دەربــارەی بنووســێ وەك بــێ لایــەنێك، کــە تــەنها مەبەســتی خزمــەتکردنو دەس نیــشانکردنی چــاکەو کــەمو کــورتی _ ئەگــەر هــەبێ _ بــەبێ ئــەوەی بــە هیــچ جــۆرێ مەبەســتی ئــەوە بــێ لــەنرخی بەرهەمەکــەو نووسەرەکەی کەم بکاتەوە.

پاشکۆی عیراق ژمارە (٧٤) ڕێکەوتی ١٥/ ٢/ ١٩٨٩

مەولەوی

ئەم کتێبە لە بنەڕەتدا بریتیە لەو باس و توێژینەوانەی کاتی خۆی لە میهرەجانی مەولەویدا، کە دەزگای ڕۆشنبیری و بڵاوکردنەوەی کوردی ڕێکیخستبوو، خوێندرابوونەوە هەر یەکێکیش لەو باسانە مشتومڕو موناقەشەی لەسەر کرابوو، من نامەوێ لێرەدا باسەکان هەڵسەنگێنم، چونکە وەک گوتم ئەمە کراوە، بەڵام ئەوەی من دەمەوێ لێرەدا باسی بکەم دوو شتی سەرەکیە .

یەکەمیان: کۆکردنەوەو لە چاپدانی ئەو باسانەی لەم جۆرە فیستڤاڵ و دیدارو کۆڕو کۆبونەوانەدا دەخوێنرێتەوە، بە تایبەتی ئەوانەی شایانی ئەوەن چاپ بکرێن وەک ئەمەی لەبەر دەستماندایە، کارێکی گەلێك گرنگەو بایەخێکی ڕەخنەیی و مێژوویی تایبەتی خۆی هەیە، بەڵام دەبێ ئەوەش لەیاد نەکەین کە مەسەلەی لە چاپدانی باسەکان بە تەنها بەس نیە، چونکە ئەگەر بگونجایەو باری چاپکردن ڕەخسابا دەبایە لایەنێك لە وتووێژو موناقەشەکانیش ((ئەوانەی بایەخی ئەدەبی و ڕەخنەییان هەیە)) لە گەڵیدا لە چاپ بدرێت گەلێك سوودبەخش و بەکەڵکتر دەبوو، کە ئەوە نەکرا، دەبوو نووسەران و شارەزایانی ئەدەبی کلاسیکی کوردی، یەکە یەکە بەو باسانەدا بچونایەتەوەو لەسەریان بنووسیایە، چونکە زۆر کەس هەن نەیانتوانیوە لەو کۆڕەدا ئامادە بن و گوێ لە موناقەشەکان بگرن و ئەو جۆرە نووسینانە جێگەی ئەوەی بۆ دەگرتنەوە .

لایەنی دووەم کە دەمەوێ باسی لێوە بکەم ئەوە کە وەك هەموومان دەزانین مەولەوی شاعیرێکی گەورەو خاوەن بەهرەو سەلیقەو خەیاڵێکی شیعری چاكو فراوانەو تازەکەرەوەی مەیدانی شیعری کوردیە، جا نازانم بۆچی تا ئێستا هیچی ئەو تۆی لەسەر نەنووسراوەو هیچی ئەو تۆشی بۆ نەکراوە، بێجگە لەو دیدارە، تەنانەت تا ئێستا دیوانەکەشی بەباشیو پوختی لە چاپ نەدراوە، دەزانم جارێکیان چاپ کراوە، بەلام ئەوەی منو هەموو خوێنەوارێکی دڵسۆزی ئەدەبو شیعری ئەم شاعیرە مەزنەمان دەمانەوێ لە چاپ دانەوەی دیوانەکەیەتی وەك دیوانی نالیو مەحویو ... هتد واتە بەشەرحو لێکدانەوەوەو وابزانم کەسیش بەقەدەر ماموستا مەلا کەریمی مودەریس _ خوا تەمەن درێژی بکات _ لە بارتر نیە بۆ جێ بەجێ کردنی ئەم ئەرکە، بۆیە منیش لە رێگەی ئەم گۆشەیەوە داوا لە ماموستای بەرێزو پایە بەرز مەلا عبدولکەریمی مودەریس دەکەم ئاورێکیش بەلای دیوانی مەولەویدا بداتەوەو کتێبخانەی کوردیی پێ برازێنێتەوە .

پاشکۆی عیراق ژمارە (١١٤) چوار شەممە (٨) جمادی یەکەم (١٤١٠) ك ٦/١٢/١٩٨٩ ز

هەموو کچێك چی بزانێ

ئەم کتێبە لە ساڵی (١٩٣٣) لە چاپخانەی (کرخ) لە بەغدا چاپ کراوەو لە زنجیرەی کتێبەکانی کوردیو مەریوانیدا ژمارە ((٩))ی بۆ دانراوە .

خستنە بەرچاوی ئەم کتێبە بۆ ئەوە نیە خوێنەران بیخوێننەوە، چونکە بڕوا ناکەم ئێستا دەست بکەوێو ڕەنگە لەلای چەن کەسێکی کەم نەبێ نەمابێ، بەڵام کە لە سەری دەنووسم یەك دوو مەبەستی سەرەکیی ڕەچاو دەکەم .

١- یەکەم شت: وەك ئەمەکێ بۆ ئەو دوو شۆڕە سوارەی مەیدانی نوسینی کوردی کە بە وەچەی پێشەنگی نووسەرانی کورد دادەنرێنو خزمەتێکی باشیان کردوە _ مەبەستم کوردیو مەریوانیە _ کە ڕەنگە وەچەی تازە ناویشیانیان نەبیستبێو ئگەر بیستبێتیشیان لەوانەیە ناوی تەواوو ناونیشانی نووسینیو کتێبەکانیان نەزانن .

٢- دووەم: ئەو بابەتانەی لەو کتێبەدا باس کراون دوای سەرەتاو ((دیباجە)) بریتیە لە ((کچیەتی))و ((پێگەیشتنی_ بلوغ _))و ئەو گۆڕانانەی بەسەر کچدا دێت، پاشان باسی ((حەیزو))و ((محرکی جنسی))و ((نسل _ نەوە _)) ئەوجا دێتە سەر ((نەخۆشیە جنسیەکان))و گەیشتنە تەمەنی نائومێدی لای ئافرەت لە تەمەنێکی دیاریکراودا.

ناوەرۆك

بەشی یەكەم: گۆشەكان

٥

رۆمانی كوێخا سێوێ ٧

خەونە سەوزەكان ٩

ئەندێشەكانی مۆریس مێترلینگ ١٢

دیوانی ((كامەران موكری)) ١٤

برایم زەبوك ١٧

تەمە سپییەكانی رۆح ٢٠

زاراوەسازی پێوانە ٢٢

دابــڕان ٢٥

زەخیرەی زمانەوانی لای منداڵی كورد ٢٨

ماڵئاوا گوڵی خەم ٣٠

شیعرو ئەدەبیاتی كوردی ٣٣

قاموسی علم النفس ٣٥

شازادەی حەڵوافرۆش ٣٧

یاداشت ٣٩

دیوانی شیعر ٤٢

لێك ترازان ٤٤

لێكۆڵینەوەیەكی زمانەوانی دەربارەی مێژووی وڵاتی كوردەواری ٤٧

رۆژنامەی هەولێر ((پێشكەشە بە یادی جەژنی رۆژنامەگەریی كوردی)) ٤٩

گورگو بزن ٥١

دەرزی ئاژنی خەمەكان ٥٣

هەنگاو	٥٥
کاروانێکی نوێ	٥٨
زەوی	٦١
کانگەی بەلا	٦٣
میراو	٦٦
دەرمانگەریی کوردەواری	٦٩
توانەوە	٧١
رابەری سەرچاوە لەبارەی زمانی کوردییەوە	٧٤
رێزمانی راناوی لکاو	٧٦
الارجوان	٧٨
لوتکە نەڤینی دەشتاییە ئالتونیەکان	٨٠
گوڵو هەنگ	٨٣
مەولەوی	٨٥
هەموو کەسێك چی بزانێ؟	٨٧
کۆردەرە	٨٩
مێژووی ئەردەلان	٩١
کۆچ بۆ دارستان	٩٣
بەدەنگی بەرز: بەرەو یادی رۆژنامەگەریی کوردی	٩٥
چ دڵێك لەلێدان کەوت چ مەزنێك چووە ژێر گڵ	٩٧
رۆشنبیران.. رۆژنامەنووسان سەلامون عەلەیك	٩٩
بەعسیە کوردستانیەکان خوابناسن!!	١٠١
روونکردنەوەییێکی پێویست	١٠٣
العلمو نورن	١٠٥

زانكۆی ئازاد ١٠٧
خۆزگەكانی ساڵی ١٩٩٦ ١٠٩
قەڵا..گلكەند... پاركی هەولێر ١١٠
بۆ نەورۆزی جوانی ئەڤینو ١١٣
حالیی عەرزم بوون.. ١١٥
لە روو ١١٧
بەڵام كەس دڵگیر نەبێ ١٢٢
ئاسۆی ئەمڕۆو هیوای دوارۆژ ١٢٤
روانینە ئاسۆ: دەرزییەك بەخۆتا بكە ئینجا.... ١٢٦
بۆ تەندروستیو كۆمەڵ ١٢٨
سەرقفلانەی رۆژنامەوانی ١٣١
پەنجاو پێنج ١٣٣
هەقە بزانی: با ئاوڕێك لە پێش رۆژانی ١٩٩١/٣/٥ بدەینەوە ١٣٧
دوا وتە ١٣٩
بانگەوازێك بۆ رای گشتی... ١٤١
شەكری تاڵ: خۆ ئێمە رانەمەڕ نین..... ١٤٣

بەشی دووەم: چاوپێكەوتنەكان

چیرۆكی نوێی كوردیو چەند سەرنجێك ١٥١
چیرۆكی سەركەوتوو ..گەواهێكی راستگۆو بوێری سەردەمەكەیەتی ١٥٧
تەوەری چیرۆكی زۆر كورت ١٦٥
هیوادارم رۆژنامەی هەرێم ببێتەوە بەزمانحاڵی حكومەتی.... ١٦٧
من بەم قسەیە ناڵێم ئامین ١٦٨
بە بڕوای من لەهەموو شانازیەكانی گەورەترو پیرۆزتر ١٧٠

هەرچی زووترە بەرگی شۆڕشگێڕی لەبەر خاوەن فایلەکان دابماڵرێت و..... ١٧٢

عەرەب هەر هەموویان لە راستەوە بۆ چەپ لە ئیسلامیەوە بۆ ١٧٣

بەشی سێیەم: وتارە وەرگێڕدراوەکان

بێدەنگی عەرەب دەرهەق بە کورد ١٧٩

منح الصلح ١٨٣

نامەی پێشەوای هیندی یە سوورەکان Seattle بۆ ئەمریکیەکان ١٨٩

فریدریك نیچە ١٩٧

لە وتووێژێکدا لەگەڵ سمیح القاسم ٢٠٩

بەشی چوارەم: وتارە ئەدەبیەکان

گەرمیانە بریندارەکەم سلاو ٢١٥

پاڵەوان لەچیرۆکی لەتیف حامیدا ٢١٨

لەکەرکوکەوە بۆ سلێمانی.. گەشتی پڕ ژانو ئازار ٢٣٥

روونکردنەوە....... نەك وەڵام !!! ٢٣٩

هەولێری گوتەنی بۆ (قەدری) ناوم بێنن ٢٤٢

یەکێتی مامۆستایان سەلامون عەلیك ٢٤٤

دەبێ تەلیسمی ئەم نهێنییە چی بێ..؟! ٢٤٧

هەولێر... تۆ هەر ماوی و هەر دەمێنیت ٢٥٠

ئەرێ کامەرانتان لەبیرماوە ؟ ! ٢٥٤

بۆ باوکی هەموو (فاتیمە)کان لەهەر کوێیەك بن. ٣٥٦

یا شێخ زیاد رۆیشتیت ٢٦١

کامەرانو چەن یادێ ٣٦٧

بۆ یەکێتی رۆژنامەنووسان لەگەڵ خۆشەویستیمدا ٢٦٨

لە یادی عەبدوڵڵا جەوهەردا ٢٧٢

کەرکوك دوای پانزە ساڵ، دیمانەت بەخێر ٢٧٥
ڕۆژنامەگەری کوردی لەشاری کەرکوك ٢٧٩
چەکەرەو مەسەلەی رەمز لە ئەدەبی کوردیدا ٢٨٤
مام رەسوول: کۆستە گەورەکەی حەیران و گۆرانیی رەسەنی کوردی ٢٩٣
بۆ دوکتۆر (نافع)ی مرۆڤ و مرۆڤدۆست ٢٩٥
ژانەکانی مرۆڤ لە (بابا نوئێل تۆراوە)دا ٢٩٨
((گڕی کەفە وشکەکانتان دائەمرکێنمەوە)) ٣١٧
برام باوکی ڕێبازو دڵشاد ٣٢٤
دەریاییێك فرمێسك بۆ زاناکەی شاری ئاوارەکان ٣٢٧
دوو قسە لەبارەی وەرگێرانی ناونیشانی کتێبەکانی (د. عەلی وەردی)یەوە ٢٣١
بۆ ((تەندروستیو کۆمەڵ)) لەگەڵ خۆشەویستیمدا ٢٣٧
هەڵەبجە .. خۆشەویستەکەم ٣٤٠
بۆ یادی پێشەوای هەمیشە زیندوو ٣٤٣
ئیمەش دەڵێین بە داخەوە بۆ ..؟ گۆڤاری تەندروستیو کۆمەڵ ٣٤٦
دەربارەی هەندێ پەتای ئەدەبیمان ٣٥١
کۆمەڵێك خۆزگەو ئاواتی ئەدەبی ٣٥٥
لە پەراوێزی دیدارەکانەوە چەن بیروڕاییێك ٣٥٨
بۆ یادی کامەران موکری ٣٦٤
لە میحرابی هونەرە پیرۆزەکەی کامەران رەووف دا ٣٦٨
لە یادی کامل بەسیردا ٣٧٠
هەڵەبجەتان لەبیر ماوە ٣٧٤
ئازیزانی دوورە وڵات ٣٧٧
شێخەکەم ٣٧٩

بۆ پەپوولە باڵ نەخشینەکانی کورد ٣٨١
کەرکوك بیرت دەکەم ٣٨٤
زەکیە ئەلکان ٣٨٨
یەکێتی نووسەران و رازێــك ٣٩٠
بەرەو یەکێتی رۆژنامەنووسانی کوردستان ٣٩٢
رەشە بەختم.... بەمن پشیلە نەوەڕێ ٣٩٤
((سمکۆڵی ئەهریمەن)) ٤٠٠
بازنەی پەروەردە خۆم سلامەلەیك ٤١٠
چەند پرسیارێك بۆ بەرێز سەر نووسەری ((کوردستانی نوێ)) ٤١٣
ئەی کێ ئەڵێ ئەمەی تۆ لە پێناو زمانی یەکگرتووی کوردیدایە ٤١٥

زنجیرە چاپکراوەکانی ساڵی ٢٠١٠
بەڕێوەبەرایەتی گشتی رۆژنامەنووسی و چاپ و بڵاوکردنەوە
بەڕێوەبەرایەتی بڵاوکردنەوەی هەولێر

ژ	ناوی کتێب	ناوی نووسەر	بابەت	نرخ	لاپەڕە
٤٣٩	شیعرییەتی دەقی چیرۆکی کوردی لێکۆڵینەوەیەکی شیکاری پراکتیکییە	هێمن عومەر خۆشناو	لێکۆڵینەوە	٢٠٠٠	٢٨٤
٤٤٠	پەروەردەی جەستەو لەش جوانی	باقی ئاغی	مەشقی وەرزشی	١٠٠٠	١٢٤
٤٤١	رۆشنبیری و زانست لە خزمەت کۆمەڵگەدا	مونا گلیانا مەنصور	کۆمەڵایەتی	٢٠٠٠	١٢٨
٤٤٢	سنة في الجحيم	ترجمة: جلال زنگابادي	یادەوەری	٢٠٠٠	٢١١
٤٤٣	مدن عراقية عبر التاريخ	فؤاد قزانجي	مێژوویی	٢٠٠٠	١٢٠
٤٤٤	ترنيمة النهر الازلي	نوئيل جميل	شیعر	١٠٠٠	٦٤
٤٤٥	ئەفسانەی رەنگستان یان رەنگستانی ئەفسانە	عەبدوڵڵا سەراج	رۆمان	٢٠٠٠	١٦٠
٤٤٦	پەیامێک لە ئایندەوە	بەهزاد حەویزی	دەروونی	٢٠٠٠	١٦٠
٤٤٧	بە شێوازی خۆم بمدوێنە	و: ئاشنا عومەر	دەروونی	دیاری	٤٨
٤٤٨	فەرهەنگی شیلانە (کوردی – فەرەنسی) (فەرەنسی – کوردی)	برایم مەلا	فەرهەنگ	٨٠٠٠	٧٨٤
٤٤٩	گوتاربێژی کاربەدەستان	عبدالجليل ئيسماعيل	ئاینی	٢٠٠٠	١٤٤
٤٥٠	السايكولوجية الجماعية للكرد عبر التاريخ	د. وهبية شوكت محمد	تێزی دکتۆرا	٦٠٠٠	٥٦٤
٤٥١	ریزبەندی چاپکراوەکانی بەڕێوەبەرایەتی گشتی رۆژنامەنووسی و چاپ و بڵاوکردنەوە	ئا: ماجید نووری	بیبلیۆگرافیا	-	١٦٠
٤٥٢	جاهید بگەرێ	مەحمود زامدار	کۆمەڵایەتی	١٥٠٠	١٢٠
٤٥٣	پەرەسەندنی رۆشنبیریی کوردی	عەباس کاکەیی	رۆشنبیری	٢٠٠٠	١٨٤
٤٥٤	بێ سەرەنج	شیلان گەیلانی	شیعر	١٠٠٠	٨٨
٤٥٥	نامەی مەسعود محەمەد بۆ سەعدون حەمادی	ئا: محەمەد مەسعود	سیاسی	٢٠٠٠	٢٠٠
٤٥٦	رامانێک بۆ جیهانی موزیک	نایف شێخانی	هونەری	٢٠٠٠	١٤٤
٤٥٧	عبدالله گوران رائداً لحركة تجديد الشعر الكوردي	كمال غمبار	لێکۆڵینەوەی ئەدەبی	٣٠٠٠	٣٧٠
٤٥٨	پێشگەری و تەکنیککاری بەرهەم لە شانۆی ئەلەزیان	برزۆ ئیسماعیل مەنسوور	زانستی	٧٠٠٠	٦٤٠
٤٥٩	سێفییەکان	شێرزاد هەینی	گشتی	٣٠٠٠	٢٨٠
٤٦٠	هزرکرن د پرسێن رەخنێ دا	محسن ئوسمان	رەخنە	٣٠٠٠	٣٢٨
٤٦١	کورتە ئینسکلۆپیدیای جوگرافیای وڵاتانی جیهان/ بەرگی یەکەم	و-ئا: کەریم ئەحمەد	فەرهەنگ	٥٠٠٠	٤٦٤
٤٦٢	کورتە ئینسکلۆپیدیای جوگرافیای وڵاتانی جیهان/ بەرگی دووەم	و-ئا: کەریم ئەحمەد	فەرهەنگ	٥٠٠٠	٤٤٨
٤٦٣	عملية الانفال وآثارها على الشباب دراسة اجتماعية نفسية	فائق محمد سليمان	دراسة سياسية	٤٠٠٠	٥٤٤
٤٦٤	کتێبی رێزمانی کوردی	دانییل هـ. کیم	زمانەوانی	٢٠٠٠	١٠٤
٤٦٥	دائیرەتولمەعاریف بەرگی ٥ مێژووی هونەر بەشی ١	خوسرەو جاف	هونەری	چوار بەرگ ٢٠٠٠٠ دینار	٤٠٨
٤٦٦	دائیرەتولمەعاریف بەرگی ٦ مێژووی هونەر بەشی ٢	خوسرەو جاف	هونەری	چوار بەرگ ٢٠٠٠٠ دینار	٣٣٦
٤٦٧	دائیرەتولمەعاریف بەرگی ٧ مێژووی هونەر بەشی ٣	خوسرەو جاف	هونەری	چوار بەرگ ٢٠٠٠٠ دینار	٣٨٨
٤٦٨	دائیرەتولمەعاریف بەرگی ٨ مێژووی هونەر بەشی ٤	خوسرەو جاف	هونەری	چوار بەرگ ٢٠٠٠٠ دینار	٣٤٠
٤٦٩	جووتێک چاوی سەوز	غەریب پشدەری	وەرگێڕانی ئەدەبی	٣٠٠٠	٣١٢
٤٧٠	ئیلشا	دیدار مەسیفی	رۆمان	٢٠٠٠	٣٠٤
٤٧١	گرێی دەنگسازی	د. شێرکۆ بابان	زمانەوانی	٥٠٠٠	٢١٤
٤٧٢	مێژووی مەیدان	جەمال گردەسۆری	داستان	١٥٠٠	١٣٦
٤٧٣	ترۆسکەی ئەستێرەیەکی دوور	د. سالح محەمەد ئەمین	رۆمان	٤٠٠٠	٤١٦
٤٧٤	المسافر	دلزار اسماعيل رسول	مجموعة القصص	١٠٠٠	٤٨
٤٧٥	جێژوان	شنۆ محمد	شعر	١٠٠٠	٨٧
٤٧٦	السادن في الرحاب المغامرة	بورهان جلال	شعر	١٠٠٠	١٠٤
٤٧٧	ئوونازکی	سەباح باپیرینی	شعر	١٠٠٠	١٢٨
٤٧٨	کۆمەڵەی ئیخوان ئەلسەفا	ئەبوبەکر شوان	گشتی	٢٠٠٠	١٣٦

٤٧٩	شاعیرانی ئینگلیزی سویدی	د. کەمال مەعرووف	شیعر	١٠٠٠	٨٠
٤٨٠	نامەیەکی نەنێردراو	ئازاد ئەم	کۆمەڵە چیرۆک	٢٠٠٠	١٤٤
٤٨١	پاشماوەی ئایینی میترایی لە هاورا	و. شێخ بورهان بەرزنجی	وەرگێڕان	٢٠٠٠	١٢٠
٤٨٢	سوسیولوجیا الصحافة العالمیة	د. رضوان بانیلی	صحافة	٨٠٠٠	١٧٢
٤٨٣	هونەری خۆراپنی	و. جەلال دباغ	ئەنزکاری	٥٠٠٠	١٢٠
٤٨٤	بەرهەمهێنانی گوڵ چنین بۆ جوانکاری ناوماڵ	د. تاهیر نەجم	پەروەردەی گوڵ	٨٠٠٠	١٦٨
٤٨٥	هاوارەکانی ئاگر	لەیلا محەمەد ئەها	لێکۆڵینەوە	١٠٠٠	٩٦
٤٨٦	گۆرانی هەوارێکی کوردستانییە و ژین	ئا: حەمید گەردی	لێکۆڵینەوەی میللی	٢٠٠٠	٢٤٠
٤٨٧	ئەمریکا زیندەگانی یا کوردان	د. ئەرگینی ئالادەرمەمانێ	وەرگێڕان	٢٠٠٠	١٥٢
٤٨٨	مەوسوعەی فیقهی حەج و عومرە	ن.ل: عبدالرحمن ملا طه عزیز	ئایینی	٦٠٠٠	٦٠٠
٤٨٩	رێزمانی بەندێتی و هەندێ لایەنی رستەی کوردی	د. ساجیدە عەبدوڵا فەرهادی	رێزمان	٣٠٠٠	٢١٦
٤٩٠	نەتەوە دەوڵەت و ئایین لە هزری ئەحمەدی خانی (١٦٥٠-١٧٠٢)دا	د. نەعمی فوئاد عەبدوڵا	ڕەخنەی ئەدەبی	٤٠٠٠	٤٠٨
٤٩١	رشحی کەلام	د. حەمە کەریم هەورامی	فەلسەفە	٥٠٠٠	٥٠٤
٤٩٢	ئالجی تەندروستی	د. رامان سابیر ئەتەکەلی	پزیشکی	٥٠٠٠	٥٩٢
٤٩٣	ولاد بنامە	ئەنوەر ئالا رەنجبەر	شیعر	١٠٠٠	٨٨
٤٩٤	المهارات الاساسية في كرة القدم	د. عبدالصاحب أسد	رياضي	٦٠٠٠	١٤٠
٤٩٥	كرة القدم مبادیء و اساسیات	د. عبدالصاحب أسد	ریاضی	٨٠٠٠	٢١٦
٤٩٦	لە باخەڵی باخدا	محسن ئاوارە	شیعر	١٥٠٠	١٢٠
٤٩٧	بارانە وشە	حەسەن جاف	وتاری ئەدەبی	٣٠٠٠	٤٣٢

چاپخانەی رۆشنبیری